

Zeitschrift: Museum Helveticum ad juvandas literas in publicos usus apertum
Herausgeber: Litteris Conradi Orellii et Soc.
Band: - (1746)
Heft: 4

Artikel: Vitae viri admodum reverendi ac celeberrimi Michaelis Szathmari [...]
Autor: [s.n.]
DOI: <https://doi.org/10.5169/seals-394594>

Nutzungsbedingungen

Die ETH-Bibliothek ist die Anbieterin der digitalisierten Zeitschriften auf E-Periodica. Sie besitzt keine Urheberrechte an den Zeitschriften und ist nicht verantwortlich für deren Inhalte. Die Rechte liegen in der Regel bei den Herausgebern beziehungsweise den externen Rechteinhabern. Das Veröffentlichen von Bildern in Print- und Online-Publikationen sowie auf Social Media-Kanälen oder Webseiten ist nur mit vorheriger Genehmigung der Rechteinhaber erlaubt. [Mehr erfahren](#)

Conditions d'utilisation

L'ETH Library est le fournisseur des revues numérisées. Elle ne détient aucun droit d'auteur sur les revues et n'est pas responsable de leur contenu. En règle générale, les droits sont détenus par les éditeurs ou les détenteurs de droits externes. La reproduction d'images dans des publications imprimées ou en ligne ainsi que sur des canaux de médias sociaux ou des sites web n'est autorisée qu'avec l'accord préalable des détenteurs des droits. [En savoir plus](#)

Terms of use

The ETH Library is the provider of the digitised journals. It does not own any copyrights to the journals and is not responsible for their content. The rights usually lie with the publishers or the external rights holders. Publishing images in print and online publications, as well as on social media channels or websites, is only permitted with the prior consent of the rights holders. [Find out more](#)

Download PDF: 18.08.2025

ETH-Bibliothek Zürich, E-Periodica, <https://www.e-periodica.ch>

Vitæ

VIRI admodum Reverendi ac Celeberrimi
★ MICHAELIS SZATHMARI

Senioris, S. Theol. & Ling. Hebrææ
Professoris Clarissimi, Illustris Athenæi
Pataicensis, Rectoris Prudentissimi ac
Gravissimi Descriptio.

Admodum Reverendus ac Celeberrimus *Michael Szathmari* Senior, Patre ortus est Viro admodum Reverendo *Stephano Szathmari*, qui ob insignem, qua pollebat, eloquentiam, Cicero Hungaricus ab æqualibus dici meruit, Verbi Divini Ministro, dum viveret, Kasoniensi, & Matre generosa *Anna Békési*, A. 1681. admodum puer patre orbatus, ubi paululum adolevisset, caussa Studiorum, Albense, in Transsylvania, visitavit Collegium. Unde litterarum trivialium notitia imbutus, redux, Talbyæ Togatorum Studiosorum numero accensitus est. Hinc Iaurinenses, ad informandos suos pueros evocatum, munere Praeceptoris condecorarunt: Quo defunctus Cassoviam ad perficiendum se in sublimioribus Scientiis contulit. Musarum sedibus Patacum Cassa translatis, comitem noster iisdem se junxit, quumque æqualium industriam æmula-

Tt 4 retur,

* Hanc Vitæ Enarrationem, quanquam ab Instituto nostro aliena videri posset, hic adjungere pace Lectorum nobis liceat, qui magnopere rogantibus hoc pietatis officium detrectare non potuimus. J. B.

retur, quin plerorumque longe excelleret, Tokaium, A. 1708. ad Scholam Oppidi regendam arcessitus, commigravit. Evenit, ut dum operam suam Scholæ ejusdem Curatoribus mirifice probaret, omnes in id incumberent, ut subsidiis collatis Nostrum in Academias Illustres Germaniæ Inferioris quasi expellerent. Qui etiam A. 1709 *Franequeram* concessit, ibique *Vitringæ Patris, Rhenferdii, Andalæ, Bosii, &c.* Summorum Virorum ductibus se erudiendum tradidit. Inde *Traiectum* ad Rhenum profectus, *Röelio* & aliis Viris Doctissimis auscultavit. Ex Academiis A. 1711. ad V. D. Ministerium Tokaium revocatus, summa cum laude pene lustrum in opere Domini desudavit.

Serpēbat longe Viri fama: Hinc ad Professorum Philosophiæ, Albam Iuliam, A. 1716. Mense Febr. deductus est. Ubi rerum humanarum vicissitudines experiri coactus, vix tribus septimanis exactis, ad VII. Calend. April. ipso die Emmanueli sacro, quod Vir pius in sui Consolationem trahebat, una cum Cœtu Scholastico solum vertere, in pagum vilissimum Carco concedere compellebatur.

Eodem Anno Agropolim ad Marusium studioſa Juventute Albensi translata, ipse quoque ibidem fortunæ sedes fixit. Ibi quum omnium aplausu, primum Philosophiam, post, A. 1718. erepto peste Collega, Viro, dum viveret, Celeberrimo, *Andrea Zilahi*, Theologiam tradidit, tantumque sibi apud Illustrissimos Daciæ Heroes Nomen & meritum paravit, ut venerando per Principatum eundem Presbyterio Helveticæ Confessionis demum Anno 1728 ab Actis præficetur,

tur, Generalis Notarius cum jure indubitato in Episcopatu ejusdem Provinciæ succedendi renuntiaretur. At tanto Patriæ flagrabat amore, ut nec tanti honores, nec tot Procerum favores, nec tanta Nomina, tantæque dignitates continere Nostrum valerent, quo labescenti Patacensi Collegio opem ferre recusaret; sed spectabb. Patronorum votis expetitus, Anno 1734. Mense Septembri Patacum advolaret, Collegiumque turbis intestinis pene oppressum, summa prudentia regendum suscipere nullus dubitaret. Quod etiam patentibus omnibus ingenuis felicissime perfecit, turbas composuit, Juventutem, rixas contentionesque detestari, tam piis suis monitis, quam singulari sua mansuetudine exemplum præferens, expugnavit; hunc fere præcipuum mutatæ Sedis fructum se reportasse gloriatus. Onere Laborum pressus, tandem anno sesquidecimo Rectoratus, Anno 1744. IV. Nonas Junii, inter horam octavam & nonam ante meridiem piiissimam animam exhausit.

Reliquit vero Nominis haud degeneres heredes & vindices, vitæ conjugalis certissima pignora. Nam Anno 1712. Mense Febr. associaverat sibi Nobilissimam atque Castissimam Virginem, *Juditham Ember*, Clarissimi olim *Pauli Ember* & *Margaretæ Martonfalis* natam. Cujus suavissimum Contubernium, non uno utriusque Sexus fœtu, beatum felixque redditum est, Miseratione Divina. Quos inter *Michaël* natus Anno 1715. nunc quidem VIR Clarissimus, & *Stephanus*, Studiorum caussa in Belgio extorris, at ab A. Superioris 1745 Mense Septembri, in Oppido

Atzaloniensis V. D. Minister disertissimus mœsti
tumbæ adsident paternæ.

Quod Nostri virtutes & vitæ rationem adtinet: corpore erat nec satis obeso, nec macie confecto; sed mediocris compagis, quali etiam gaudebat statura, constanti & valida non usque adeo pollebat sanitatem, in virili ætate ictero persæpe vexatus, in senectute podagræ dirissimos persensit dolores, materiaque peccante invalescente, insultus apoplecticos ab Anni 1742 autumno perpeti cœpit. Quorum postremus pridie quam moreretur, ipsis Calendis Junii, finem vitæ acceleravit, sub vesperam diei collapsum in Officio Divino, loquela, omnique vegeto sensu privavit.

Vir fuit singularis prorsus exempli, temperantia, modestia, pietate, humilitate Animi & faciem cunctis prælucens, certe ubique & in omnibus nostra laude major. Videturque humanitus longius ipsis vitam prorogari potuisse, si non tam studiosus virtutis, ac erat, fuisset: si non omnem occasionem strenue, ne quos offenderet, vitare voluisset, atque eo fini domisedum se totum finisset: Qui nequidem animum relaxandi caussa, sedibus suis unquam exciri posset. Hoc in eo maxime vero peculiare fuit, quod adfectibus suis, ad miraculum usque, imperare posset, fortior illis, qui fortissima expugnant mœnia, nunquam per animi passiones ad indecorum aliquod committendum se abripi passus. Patientissimus injuriarum, contumeliarum, pacis erat studiosissimus. Muneris autem sui partes diligenter adeo obibat, ut nonmodo otiosus non fuerit, sed nec

nec fractæ Vires , nec Laborum gravissimorum , annis pene XXX in Professoratu exantlatorum tedium , nedum Patronorum , amicorumque consilia vacationem & perenne otium , ipsa ætate proiecta facilime excusante , illi persuadere possent.

Alienus erat ab omni jactatione , & eruditio-
nis ostentatione , a qua tamen insigniter erat pa-
ratus , quod testantur , de ejus disciplina , maxi-
mo numero , exorti Viri , non postremi No-
minis quamplurimi . Testantur subcesivis horis
composita & in lucem emissâ opera : *Compen-
dium Philosophiaæ Naturalis : Tyrocinium Propheticum
in Cap. XXXVIII. Jobi illustrandum concinnatum,*
Franequeræ editum : *Arboris Scientiæ boni & mali in
Vite ferali investigatio : Fax accensa de vero sensu Verbo-
rum Institutionis Cœnæ Dominicæ , lingua vernacula
composita.* Testantur gemina ejus munera ,
quæ una fidelia juvenili adhuc ætate Tokaii in
Schola & Ecclesia obivit . Testaturam confidi-
mus , *Collectionem Sermonum Sacrorum a se com-
positorum , quorum editioni nunc quidem im-
mortuus est . Accedebat his dotibus tenacissima
memoria , quam nos in Viro maximo , nun-
quam non admirabamur , quæ eum stylo pro-
pheticō & loqui & scribere promptum reddebat ;
Psalmos & Hymnos in Ecclesia decantari solitos
eidem suggerebat .*

Ne quid de Poëtarum Illustrium Carminibus ,
Veterimorum Amicorum , perque plures annos
non visorum cognitis Vultibus dicam . Quis en-
comio , quis denique desiderio sit finis tam cari
Capitis !

NOVA